

Izhaja vsaki četrtki ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 kroni, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 kroni, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema "Narodna Tiskarna" v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Solski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 18. avgusta 1910.

33. številka.

1830 — 1910.

Redek jubilej slavimo danes. Milijoni in milijoni ljudi najrazličnejših stanov, narodnosti in veroizpovedanj se danes radujejo, srca avstrijskih podanikov ponosno bijejo in vitežka postava našega sivega cesarja stoji pred nami v duhu. Neomajno zvest svoji nalogi in kljubujoč vsakovrstnim življenjskim viharjem praznuje naš vladar danes svoj 80. rojstni dan.

Dika in ponos svojih podanikov, vzgled skrbnega očeta, vrli vojščak za pravico, osvobojevalec narodov in zaščitnik ubogih je naš vladar

FRANC JOŽEF I.

Usoda države in narodov Mu je vedno bila glavna skrb. Tudi narodi so pri vsaki priliki pokazali svoje sočustvovanje ž Njim. Čez šestdeset let je od tega, kar je prevzel težko in odgovorno nalogo vladanja, kateri je bil v polni meri kos. Koliko grenkih ur je od takrat preživel, ve le On. Že pri nastopu vladanja so hude vojske kalile evropejski mir. Z vso energijo si je prizadeval, da nastanejo razmere, ki so potrebne za zdrav razvoj podložnih mu dežel. Ni se vstrašil truda in tudi sredstev, ki bi k temu pripomogla. Neumorno Njegovo delo je želo mnogo dobrega sadu. Neomajno zaupajoč v Boga je vodil svoje narode s spretno roko, akoravno Mu je usoda prizadjala mnogo hudih udarcev v zasebnem in v javnem življenju. Ni Ga upognil nobeden teh udarcev in kot zmagovalec izšel je iz vsakega boja. Njemu, kateremu je mir glavni smoter, je bilo usojeno bojevati se. In junaško se je bojeval, dokler ni dosegel svojega cilja — miru. Vsa Evropa, da, ves svet občudovanjem gleda na Njega — in mir, ki vlada sedaj, je Njegovo delo.

In ko se je otrešel zunanjih sovražnikov, se je poprijel notranjega dela. Blagor in gorje je delil s svojimi podaniki. Ni se pripetila kaka večja nesreča, da se ne bi On natančno informiral o posledicah. Tudi osebno se je preprical v več slučajih. Solze, ki jih je imel v očeh, ko je obiskal Ljubljano po potresni katastrofi, so dovolj glasno govorile o Njegovi blagi duši, in ni nam mogoče navesti vseh drugih enakih slučajev.

Ni čuda, ako se v goreči ljubezni do Njega današnjega dne radujemo z mnogimi milijoni drugih narodov. In z veseljem pošiljamo molitev v nebesa:

Bog ohrani Ga!

Francoske razmere.

Narod, ki umira.

Statistika, ki jo je sestavil francoski pisatelj Clément, dokazuje, da na Francoskem število prebivalstva silno pojema. Leta 1800 se jih rodilo 40 na tisoč, danes 19. — To je najnižje število v celi Evropi. Leta 1800 je bilo v Evropi 28 odstotkov ljudi, ki so govorili francoski jezik, danes jih je le 10. Dve tretjini Evrope govori danes nemški in slovanski jezik. Pred 60 leti so bile na Francoskem tri četrtine prebivalstva kmečkega stanu, danes so le tri petine. Leta 1780 je znašal oderuški kapital, ki molze ljudstvo, le 38 milijard, danes znaša 250 milijard.

Take so razmere na Francoskem. Clément dostavlja, da je Francija na smrtni postelji, da jej nedostajajo velike ideje, ki so potrebne vsakemu narodu t. j. vera, domoljubje. Od kar je začela Francija boj proti katoliški cerkvi in proti njenim zdravim naukom, zlasti glede svetega zakona, začela je obnem tudi naglo propadati in umirati. Kakšne sadove da je rodila brezverska postava o ločljivosti zakona, naj pojasnijo sledeči podatki: V letih 1898 do 1908 se je število zakonskih ločitev več kakor podvojilo, dasi prebivalstvo ni prav nič narastlo; poskočilo je od 4641 na 9687 slučajev. Ločitve naraščajo najbolj med delavci. Ločijo se čisto mladi ljudje po treh ali štirih mesecih zakona in sicer večinoma iz čisto lehkomišelnih vzrokov. Francoskih sociologov je sedaj strah pred temi groznimi posledicami brezverske postave.

Kaj pravijo k tej statistiki liberalci, naprednjaki in socialisti, ki žele francoskih razmer? Ali naj pride res to grozno prokletstvo tudi na nas? Slovenski narod je sedaj, ko se izpolnuje Božja zapoved glede sv. zakona, v tem oziru cvetoč. Po rodovitnosti in množitvi se more meriti ž njim malo kateri narod na svetu. Ta rodovitnost se kaže na sploh pri vseh katoliških narodih, ki jim je zakon sveta ustanova. Ali naj začnemo sedaj umirati? Ne! Naš narod hoče živeti in se razvijati! Zato pa proč z najhujšim brezdomovinstvom in izdajalstvom tistih zasleplencev, ki delujejo za francoske razmere!

Kobilice in Gabrščekova „Soča“.

(Dalje).

Istega meseca govoril je poslanec Stepančič z gospodom c. kr. namestnikom v zadevi akcije proti kobilicam osebno. Gospod namestnik mu je obljubil, da bo skrbel, da se zadeva čimprej od strani visoke vlade na Dunaju ugodno reši, in je tudi v nekoliko dneh

poslanca Stepančiča pismeno obvestil da so odposlanci c. kr. namestništva prigodom neke konference na Dunaju nujnost akcije visoki vladi priporočali — vendar da rešitve z Dunaja še ni, da se pa vsak čas pričakuje.

Tako je stala zadeva koncem maja tekočega leta — in bi bilo samo še pristaviti, da se je tudi vistega meseca objavljenem poročilu c. kr. kmet. kem. poskuševališča v Gorici, spisanim od nadzornika Fr. Gvozdenoviča naglašala nevarnost, da nastopijo kobilice tudi letos v velikih množinah.

Iz vsega do sedaj navedenega je razvidno, da so bili koncem meseca maja vsi merodajni faktorji, posebno pa c. kr. namestništvo v Trstu in c. kr. poljedelsko ministerstvo na Dunaju prepričani, da so kobilice na Krasu in da ni dosledno nobeden od njih niti besedice črhnil, da bi sklenjena akcija glede boja proti kobilicam ne bila potrebna.

Deželni odbor je čakal dan na dan, da pride vest z Dunaja, da je dovolilo ministerstvo ne le obljubljeno podporo v znesku K 42.000, nego zvišano podporo v znesku K 52.500.

Da se razvidi, da je smatral finančni odsek, dasi ni vladi preveč zaupal, državno podporo v znesku K 42.000 vsled obljube vladnih zastopnikov na znani konferenci z dne 2. decembra 1909 uže kot zagotovljeno, bodi še omenjeno, da ni imel finančni odsek, če tudi je hotel, da se akcija na vsak način in sicer pravočasno vrši, nikakega pomisleka proti formulaciji prve točke na deželni zbor stavljenega predloga tako, da se dovoljuje deželna podpora v celem znesku K 23.500 le s pogojem, da pokrije ostali del cele potrebščine visoka vlada.

Finančni odsek je bil namreč — zmeraj na premisi, da je znesek 42.000 K gotov — celó mnenja, da bo stavljeni pogoj služil vladi v spodbudo, da dovoli za prispevek občin zvišani znesek K 52.500, vedoč, da bi sicer dežela ne bila dolžna prispevati s celim dovoljenim zneskom K 23.500 in je sprejel iz previdnosti le v posebno točko evtualiteto, naj deželni odbor za nepričakovani slučaj, da bi vlada ne hotela zvišati prispevka od 60 na 75 odstotkov cele potrebščine, potrebno ukrene, da se neglede na onih 15 odstotkov t. j. znesku kron 10.500 na vsak način akcija pravočasno vrši.

Tu treba, da nekoliko postojimo, kajti vže danes vidimo, kako bo Gabrščekova „Soča“, prečitavši te odstavke, vskliknila: Imari ga vražjega hinavskega „klerikalca“! Med tem ko pravi, da so bile koncem meseca maja še celo vse prizadete oblasti prepričane, da so kobilice na Krasu (dasi jih prav za prav ni bilo: Opom. st.) očita meni, da sem takrat, posebno pa še meseca junija in julija vedoč, da kobilice

ni, pisala, da so! To je lumparija! itd., tu bodo sledile vse tiste zbrane „Soč.“ psovke kako sem mogla jaz biti bolje podučena nego oblasti! Opazivši med jezo, da jo ni uvrstil naš člankar med merodajne faktorje, se pa razžaljena udari po prsih, češ, kaj nisem tudi jaz „merodajni faktor“ na Goriškem, kako je to, da me člankar v „Gorici“ med takšne ne šteje!

Polagoma vstopi sedaj v redakcijo „Soče“ redakcija „Gorice“ in reče: Draga koleginja, oprost, če se kakšenkrat zrvsava, vendar to nič ne ovira da bi zaupno, ne da bodo slišale oblasti, kaj poveve. Če naš člankar pravi, da uradno ni bilo prav nič znano, da ni kobilic, je popolnoma umevno, da so bile oblasti mnenja, na temelju dogodkov iz prejšnjega leta in poročila strokovnjakov, da kobilice faktično morajo biti. To pa, draga koleginja, nikakor ne izključuje, da so zasebniki, ki imajo več stika s Krasom, natančno vedeli, kako prav za prav stvar stoji in med temi bile sve tudi mi dve saj sedaj, ko sve oblasti nasamarile, si to na štiri oči vže lahko zaupave! Vendar ne Ti ne jaz nisve hoteli škodovali Kraševcem in zaradi tega sve pustili svet in oblasti v zmoti. Razlika je med nama samo ta, da si Ti stvar pretiravala, češ, da je toliko kobilic, da hočejo vse požreti ter da si krivično očitala Kraškimi in drugim našim poslanecem — le zaupaj mi, ne da jih ne maraš, ker Ti preveč mešajo štrene — da se za akcijo ne brigajo, da imajo Kraševce za norca, da vže od začetka niso smatrali akcije resnim itd., saj veš sama, kaj si jim vse v svoji jezi očitala, med tem ko sem jaz pohlevno pisala: „Kobilice na Krasu se niso še v veliki meri pojavile.“ Opomnila sem tudi dal Bog, da bi ne bilo tako kakor laui in Ti si se v prihodnji številki še celo z Bogom nekam norčevala, kar me je zelo žalilo. Potem še le v juliju, menda, ko me je vže Tvoje hujskajoče pisarenje preveč jezilo, napisala sem res kar naravnost, da kobilic ni. Sicer Ti pa še pripomnim, da kakšna moja notica ni še merodajna za strankino politiko, drugače je s Tvojimi tozadevnimi uvodnimi članki, ker je Tvoj šef sam gospodar „Soče“.

To „vidiš“, draga koleginja da si stvar pretiravala, da si hujskalo pri tem proti poslancem, proti dež. odboru itd. je ono, kar Ti očitajo „klerikalci“, kakor jih Ti zoveš. Ali oprost, po mojem mnenju jim delaš tudi v tem krivico, saj jaz jih vendar dobro poznam; oni so sicer v neti za vero, so pripravljene jo braniti, ali da bijo pa zlorabili v politične namene, tega menda sama ne veruješ, kaj ne?

Še nekaj in sicer po mojem mnenju nekaj jako važnega Ti moram raztolmačiti. Opazila sem, da vštevaš kakšenkrat med „klerikalce“ tudi kraškega poslanca dr. Stepančiča. Tu se pa vže celo motiš. Povem Ti, da se on čuti žaljenega, ako mu le rečeš „klerikalec“ v Tvojem smislu besede, ne pa da bi bil! Njemu je vera preveč sveta, da bi jo utegnili zlorabljeni v druge namene. Ne misli, da so to fraze, to je gola resnica! On je strogega verskega prepričanja in tega ni nikdar skrival. Jaz ga poznam vže od mladih nog in se dobro spominjam, kako je prostovoljno hodil skoro vsaki dan, predno je šel v šolo, v cerkvi na Travniku k maši blagopokojnega kateheta Marušiča. Nespremenjen v veri in narodnosti neomahljiv ostal je tudi kot mladenič in kot mož! — V ilustracijo tega, da mož v resnici katoliško-narodno čuti, dovoli mi, da Ti navedem doslovno odlomek iz nekega važnega članka, naslovljenega „Kje je vir?“ iz

„Slovenca“ z dne 11. marca 1893 št. 58, o kojem se je v Ljubljani takrat splošno govorilo, da ga je napisal takratni mladi avskultant dr. Stepančič. Opomnim, da se je v onem času bil hud boj o liberalizmu med ljubljanskima dnevnikoma „Slovenskim Narodom“ in „Slovenecem“ in da ni še bilo takrat na vseučiliških katoliških društev kakor sedaj. Mlad mož, ki je natančno opazoval vse društvene razmere — bil je član čitalnice in še sedaj se spominjam, kako je ure in ure čital ter prečital vse različne liste, da bi se podučil o resničnosti situacije. Postavil si je vprašanje, od kod prihajajo liberalci v Slovencih, in je čutil potrebo, da je med drugim napisal sledeče karakteristične misli: Saj so vendar tudi oni sinovi matere slovenske, saj je ista tudi njim, pestujoč jih, rekla, ne le „Slovenec si“ ampak tudi „katoličan si“, in jih je potem tudi v tem duhu izgojevala. — Slovenski dijak (takrat niso bili dijaki v gimnazijah še tako razuzdani kakor sedaj. Opom. st.) odide na tuje visoke šole. Ondi se za nekaj let umakne našemu opazovanju. Ko se vrne v domovino, spoznaš takoj po licu našega kandidata na narodnem odru a njegovo mišljenje te iznenadi, kajti v času, odkar ga nisi videl, navžil se je popolnoma liberalnega duha. Če si ga natančneje ogledaš in nekoliko z njim občuješ, zapaziš strmeč, da ga mrzi vse kar je verskega; on veruje sicer v neko višje bitje, a protivi se, imenovati je Boga v katoliškem pomenu besede. Vera zdi se mu deloma potrebna, cerkveni nauki prevsakdanji. Saj je vse to, rekel ti bode, le za priprost narod, to mora tako biti iz državnih ozirov, a mi omikanci vsega tega ne potrebujemo. Da so te besede resnične, se žalibog vsak dan lahko prepričaš, ako občuješ z našimi novodobnimi pravniki, medicinci, profesorji itd., skratka z novodobnimi sinovi almae matris universitatis. — In kako se to zgodi? (Pride še.)

Politični pregled.

Sklicanje državnega zbora.

„Union“ poroča iz dobrega vira, da bo državni zbor v prvi polovici meseca septembra sklican, da izvoli delegacije. To zasedanje bo trajalo le tri dni.

Conrad pl. Hötzenorf — baron.

Cesar je podelil načelniku generalnega štaba Conradu pl. Hötzenorfu baronstvo.

Premeščenje srbske prestolnice.

Kakor poročajo iz Belegagrada, nameravajo nekateri poslanci predložiti skupščini predlog, da se prestolnica premesti iz Belegagrada v Kragujevac ali Niš. Govori se, da je tudi kralj Peter za premeščenje prestolnice iz Belegagrada, češ, da Beligrad ni v sredini Srbije.

Odprava potnih listov za Srbijo.

Z Dunaja poročajo, da odpravi avstro-ogrška vlada po vsprejemu trgovinske pogodbe s Srbijo potne liste za Srbijo, kakor je Srbija to že storila minolo pomlad za Avstro-Ogrsko.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

Ivan Rebula, Volčji grad 10 v; Jakob Gril, pek v Gorici 1 K; v nabiralnikih: v gostilni Josipa Birsca 80 vin; v gostilni Ivana Glešičič 70 vin; Nekdo v Gorici 2 K; Ivan Lisjak, Saksid 30 vin.

Za „Alojzijevišče“:

Pri pogrebu preč. g. župnika Lazarja so nabrali preč. gg. duhovniki 52—K, katero svoto je poslal zavodu preč. gosp. vikar Valentin Pirec. Preč.

g. župnik Golja 5—K. Prijatelji pri Novi maši preč. g. Štanta v Mirnu 10-45 K.

Prisrčna hvala in Bog plati.

Domače in razne vesti.

80 letnica Njeg. Vel. našega cesarja. — Povodom 80. rojstnega dne Njeg. Vel. našega presv. cesarja so se vršile sinoči razne slavnosti po celi državi. V Gorici je bila sinoči ob 8. uri lepa bakljada. Vojaška in mestna godba ste svirali po ulicah. Obhodili ste glavne ulice in se podali celo do dragonske vojašnice na Mirenski cesti. Mesto je bilo lepo razsvetljeno, posebno pa knez nadškofijska palača, palača šolskih sester „Notre Dame“ in goriški grad, na strehi katerega je vlučicah žarela cesarski grb in pa letnica 1830—1910. Mesto je bilo lepo okinčano s zastavami, s preprogami in drugim lepoticjem.

Danes zjutraj ob 5. uri je naznailo 24 strelav iz topov na goriškem gradu slavnostni dan. Nato je obhodila vojaška godba kakor sinoči goriške ulice. Ob 8 $\frac{1}{2}$ uri je bila vojaška sv. maša na Rojcah, katere se je udeležila cela goriška garnizija. Vojaštvo je pri posameznih delih sv. maše oddajalo strelne salve. Po sv. maši je vojaštvo defiliralo pred generalom brigadirjem.

Ob 10. uri je bila slovesna pontifikalna sv. maša v stolnici, katero je ob obilni asistenci daroval Njeg. Prevzv. naš knez nadškof Frančišek Borgija Sedej, katere so se udeležili visoki civilni in vojaški dostojanstveniki.

Ob 1. uri popoldne je dal naš prevzvišeni knez nadškof kosilo, katerega se je udeležila visoka gospoda. Ob isti uri je bil v časniški obednici banket. Med napitnicami na Njeg. Vel. so gromeli topovi na gradu.

Tudi v okolici se je videlo sinoči švigati v zrak rakete. Lepo je bil razsvetljen rubijski grad barona Bianchija in cela občina, nadalje se je opazila tudi v Brdih razsvetljena velika hiša itd. Naša starešinstva so se zbrala danes k sv. maši.

† **Anton Pahor.** — Sinoči ob 4. uri popoldne je umrl v Gorici po dolgi in mučni bolezn v hiši čč. sester rdečega križa na Franc Josipovem tekalšču preč. g. Anton Pahor, vikar v pokoju. Pokojnik je bil rojen v Jamljah na Krasu dne 27. januarja 1844. V mašnika je bil posvečen 27. avgusta 1876. Služboval je kot vikar v Gorenjivasi, v Kronbergu in v zadnjem času 3 leta v Sovodnjah, dokler ga ni primorala bolezen, da je moral zaprositi za vpokojenje. Bil je vnet duhovnik, vrl boritelj za krščanska načela in za narodne pravice Slovencev. Trudil se je vedno za dušne kakor tudi za gmotne potrebe svojih duhovnanov. Pogreb bo jutri ob 8. uri zjutraj iz hiše čč. sester rdečega križa na Franc Josipovem tekalšču v Gorici. Truplo se blagoslovi v stolni cerkvi, potem se prepelje na kronberško pokopališče k Sv. Trojici, kjer se po sv. maši položi k večnemu počitku. Svetila mu večna luč!

Duhovske spremembe. — Premeščenji so naslednji čč. gospodje: Franc Andryšek iz Loga za vikarja v Sedlo, Andr. Klobučar, kaplan v Bovcu, za kurata v Log, Ivan Kenda, kaplan v Cerknem, za kurata v Novake, Josip Fon iz Novakov za vikarja v Zapotok, Josip Grilanc iz Kobije-glave za župnijskega upravitelja v Nemški Rut, Fridr. Kroupa iz Loma v Štanjel, Josip Ferfolja iz Trnovega pri Kobaridu za kurata v Lem, Josip Vodopivec iz Cerkna za kaplana v Kanal, Ivan Kos iz Kanala za kaplana v Cerkno.

Novonameščenji so čč. gg. novomašniki: Franc Močnik za ka-

plana v Bovec, Anton Pisk za kaplana v Črniče. — Kobilje glavo bo oskrboval g. Vuga vikar v Gabrovici, Trnovo pri Kobaridu pa g. Gerbec, kaplan v Kobaridu.

Duhovska Zveza vabi svoje člane na občni zbor, ki bode v petek, 26. avgusta, v prostorih „Centralne Posojilnice“. Dnevi red je sledeči: 1. Poročilo odboro. — 2. Volitev novega odbora. — 3. Slučajnosti. — Začetek ob 10. uri zjutraj. Odbor.

Odbor kolonskega društva je imel v nedeljo 7. t. m. sejo, ki je trajala tri ure.

Predmet posvetovanja je bilo vprašanje glede ureditve kolonskih razmer in pretresovanje dosedaj izdelanih načrtov in poročil glede izdanja dotičnega zakona.

O tem je obširno poročal poslanec Fon.

Razpravljalo se je temeljito o vladnem in baron Ritterjevem zakonskem načrtu kakor tudi o poročilu dr. Pettarin-a na osrednjo vlado, katero je podal po nalogu znane komisije.

Konečno se je sklenilo **enoglasno** tako-le: Odbor „slovenskega kolonskega društva“ konstatuje po zaslišanju svojega zastopnika v komisiji; izvoljeni dne 5. februarja 1909 — da je poročilo deželne komisije na osrednjo vlado deloma netočno, deloma nejasno;

pribije pred vsem, da se zastopnik društva ni izjavil za vzdrževanje kolonata, temveč za to, da se z avnimi sredstvi polagoma omogoči osamosvojitve kolonov;

povdarja v nasprotju z navedbami „poročila“, da smatra vladni zakonski načrt sposobnim, da se o njem v zakonodajskem zastopu razpravlja;

obžaluje posebno netočnost „poročila“ v tem pogledu, katero bi utegnili še dalje zavleči vladno akcijo, stremečo za čim hitrejo rešitvijo tega perečega vprašanja;

pozivlja toraj vlado, naj nemudoma predloži zakonski načrt o ureditvi kolonskih pogodb tako, da se bo moglo o njem obravnavati že v prihodnjem zasedanju deželnega zbora, in

izjavlja, da ostaja nepremakljivo na svojih zahtevah, da se imajo v bodočih pogodbah odpraviti vsi sledi za današnji vek sramotnih robot in da treba ustanoviti daljšo dobo za kolonsko pogodbo.

Zanimiva razkritja. Dne 16. t. m. vršila se je kazenska razprava proti Konjedicu & Zajcu, znanima trgovcema z Železom v Gorici, zaradi krivde, ker nista prijavila — dasi je bilo stanje njunega premoženja aktivno — takoj konkurza, ko jima ni bilo mogoče zadovoljiti mnogobrojnih upnikov. Bila sta obsojena in sicer Konjedic na 10 dni Zajc na 8 dni zapora.

Toda to ni vendar nič posebnega, rekel bode čitatelj, ki je začel, videč napis „Zanimiva razkritja“, hitro čitati, da bi zvedel kaj zanimivega.

Potrpi nekoliko in čitaj dalje, kajti zanimivo pride še le.

Obtoženca je zagovarjal odvetnik dr. Tuma. Čuj, kaj je povedal, da bi pomagal svojim žrtvam izza kulis trgovsko obrtne zadruge.

Trgovska obrtna zadruga je bila ustanovljena, rekel je približno dr. Tuma, z namenom, da bi se s pomočjo njenega kredita širile med Slovenci obrt in trgovina.

Dosledno temu principu ustanovila se je z njeno pomočjo „Mizarska zadruga v Solkanu“, od koje je imela trgovska obrtna zadruga za terjati okoli pol milijona kron; razširil se je delokrog tvrde „Konjedic in Zajc“, od koje je imela trgovska obrtna zadruga za terjati okoli 120.000 kron.

Ostali zadružni denar uporabila je trgovska in obrtna zadruga, s tem, da podpira trgovino svojega predsednika gospoda Gabrščka, koji jej dolguje okoli 150.000 K, s tem, da je kupila „Südbahn-Hotel“ in druge stavbe ter da je sezidala lastni dom, kar jo skupaj stane okoli 800.000 K.

Skupaj imela je tedaj trgovska obrtna zadruga leta 1909 čez en milijon in pol imobilnega kapitala, kar kaže, po mnenju zagovornika, vso duševno in moralno mizerijo te zadruge.

Posledice niso izostale! —

Prišel je polom „Banke popolare“. Med ljudstvom je nastala vsled istega neka nezaupnost posebno do zavodov, glede kojih je nedostajalo one popolnoma pomirilne gotovosti, da je pri njih vse v redu.

Med temi je bila tudi trgovska obrtna zadruga. Vlagatelji so zahtevali odnošno odpovedovali svoje vloge, vsled česar je prišla zadruga v denarne stiske, in sicer le po krivdi nesposobnega intelektualnega vodstva, koje je bilo preveč zadružnega denarja imobiliziralo in mu je zaradi tega primanjkovalo mobilnih denarnih sredstev, ki so v takšnih za zavode kritičnih momentih neobhodno potrebna.

Videč to stisko zadruge svetovalo se je vodstvu, naj bi tudi ono zaprosilo vladno pomoč, ki je iz hvalevrednih, javnih humanitarnih ozirov pripomogla tudi likvidaciji banke popolare z dvema milijoni kron, kajti sicer bi nastal momentalni polom pri stotinah malih in večjih nedolžnih trgovcev, koji so bili v denarni zvezi z onemoglo banko.

Toda nesposobno vodstvo trgovske obrtne zadruge ni sprejelo danega mu sveta, nego — kljubujoč svojemu namenu pospeševati obrt in trgovino in pomagati v sili svojim članom — odpovedalo je Konjedicu in Zajcu kredit, ko sta ga najbolj potrebovala ter je zahtevalo sodnijskim potom takojšnjo povračilo svoje terjatve 120.000 K, kar vže itak v momentalnih denarnih stiskah stoječa tvrška seveda ni mogla zmagati. Ta čin nesolidnega in za izvršitev svoje prvotne naloge nesposobnega denarnega zavoda, od kojega sta bila obtoženca odvisna, je imel za potrebno posledico, da sta prišla obtoženca v konkurz, dasi je bilo stanje njunega premoženja, kakor se je dokazalo, prav za prav aktivno.

Tvrški „Konjedic in Zajc“ sledil je iz sličnih razlogov po krivdi trgovsko obrtne zadruge polom „Mizarske zadruge v Solkanu“, o kojem se bode svoječasno razpravljalo.

Obtoženca sta toraj le žrtvi imenovanega denarnega zavoda, kojemu stoji na čelu nesposobno intelektualno vodstvo! Namesto da bi jima bil zavod v kritičnem času pomagal, zadušil ju je vsled lastne denarne nezmožnosti, kar bi se pa pri sličnih zavodih ne smelo pripetiti. Namesto da bi se bila trgovska obrtna zadruga sama radikalno sanirala, (sedaj je menda s pomočjo ljubljanskih in tržaških bank samo „začlikala“ neke luknje. Opomba stavca.) tirala je na nezaslišan način v pogubo zavode, koje je popred ustanavljala in koji bi bili morali z njeno pomočjo živeti.

Da ni gospod predsednik zadruge tudi pri samem sebi pričel in da ni sam sebi odpovedal kredita 150.000 K, je lahko umevno, kajti sam sebe se ni hotel v prvi vrsti zadušiti.“

Lep zagovor kaj ne; ali žal, pomagal je le kolikor toliko, kajti zakon je vendar obsodil žrtvo trgovske obrtne zadruge — t. j. imetelja tvrške „Konjedic & Zajc“.

Na Sv. Goro priredi krščansko misleče učiteljstvo dne 24. t. m. izlet. Na predvečer se bo vršil prijateljski sestanek pri „Treh kronah“.

Vabljeni so vsi prijatelji krščansko mislečega učiteljstva k udeležbi obeh prireditev.

Izletniki naj se zberó 24. t. m. ob 5½ zjutraj na Goriščeku. Naše učiteljstvo obiščejo ob tej priliki tudi tovariši s Kranjskega.

Somišljenike meščane in tudi okoličane pozivljamo, naj prihite zlasti k prijateljskemu sestanku ter doprinesejo s tem dokaz simpatije do našega učiteljstva.

Na Sv. Goro pojdejo dne 24. t. m. krščansko-misleči učitelji z Goriškega in s Kranjskega. To jezi goriško „Soča“. Ta je lepa! Še na Sv. Goro ne bo smel človek, ako ne bo poprej vprašal dovoljenja gospode pri „Soči“! Boji se namreč „Soča“, da bi se število njej nasprotnih učiteljev ne pomnožilo! Pa so res plašljivi zajci ti „Sočani“. Sv. Gora jim je sedaj največji sovražnik, ki preti iztrgati iz src liberalnega učiteljstva liberalno prepričanje in je nadomestiti s „klerikalnim“. Tako roji namreč liberalcem po glavi. Pa so malerkostni ti liberalci! Mi pravimo, da „Soča“ naj bo le pri miru, kajti razni Urbančiči, Križmani, Bajti, Mužine, Mrmolje, Furlanoti in taki le ne bodo kar čez noč postali „klerikalci“. Marsikateri drugi pa bo uže vedel, kaj mu bo storiti. Sedaj imajo dolge peruti goriimenovani, a vedo naj, da naši časi niso še prišli, a pridejo... Zora puca bit će dana! Ni daleč do tega! Takrat pa: Na svidenje!

Tomboła v prid „Slovenskemu sirotišču“ se bo vršila dne 18. septembra. Z ozirom na nujno potrebo slovenskega sirotišča v Gorici, priporočamo cenjenemu občinstvu, naj bi šlo v tem oziru našemu prizadevanju na roko. Kako važen da bi bil ta zavod za goriške Slovence, razvidno je iz tega, da se je sedaj priglasilo nad 50 otrok, ki so želeli biti sprejeti brezplačno. Žal, da se želja odborova ni izpolnila in da se je morala otvoritev tega prepotrebnege zavoda nekoliko odnesti.

Do grla stli so liberalci „Orlov“. To se razume! Kdo od liberalcev pa bo vesel, ako se jim mladina vedno bolj odtuja. Vsako najmanjšo nerednost pri „Orlih“ obesijo na veliki zvon in potem zvonijo, da človeka oglušči. Ako bi hoteli naši listi stikati za „Sokoli“, kar uganjajo, kako se obnašajo, kako živijo, to bi bilo materijala, ki bi smrdel v deveto deželo. Mi tega nočemo delati, ker se nam gabi tako početje. Le tu in tam pokažemo kakega „Sokolika“, v kaki luži plava. Sedaj se liberalci spodtikajo nad nauki, ki se širijo med „Orli“, katere nauke je bilo čitati v „Mladosti“. Mi pravimo, da so to dobri nauki, katerih naj bi se mladina oprijela. Ni pa pričakovati, da se bo teh lepih naukov oprijela štafaža liberalnih frakarjev, „Sokoli“, ki so uže davno zgrešili pot prave vere, pravice, resnice in spoštovanja. Tako mladino čaka moralna propast. Le naj se šopirijo, le naj zaničujejo in psujejo „Orle“, a pride čas spoznanja zgrešene poti. Zato kličemo liberalcem: Psujte in zasramujte kršč. mladinsko organizacijo! Vedite pa, da terorizem rodi odpor!

Minula dva praznika sta bila jako živahna. Zlasti božje poti kakor n. pr. Sv. Gora, Brezje itd. so bile dobro obiskovane. Vlaki so bili natlačeni potnikov. Zlasti bohinska železnica je morala dodati več posebnih vlakov in so se morali ljudje voziti v vozovih, v katerih se navadno prevažata živina. Tudi železniška črta Ljubljana-Jesenice do Trbiža je imela več posebnih vlakov. Tako se poroča, da so vlaki pripeljali od raznih strani na Brezje do 10.000 ljudi, v Trbižu (romarjev na Sv. Višarje) tudi več tisoč. V nedeljo je bilo na jeseniški postaji gotovo nad 30.000 ljudi. Vlaki, ki so prihajali iz Ljubljane, iz

Trbiža, iz Celovca, iz Beljaka in iz Gorice, so bili vedno nabito polni. — Pa tudi Bled je bil poln tujcev. Pri vsakem vlaku, ki je prihajal in odhajal, je vstopilo ali izstopilo na Bledu par sto oseb. — Goriški državni kolodvor je bil vedno poln ljudstva. — Poroča se, da tudi na Barbani je bilo mnogo romarjev, zlasti Slovencev je bilo veliko število.

Na Brezjah je bilo v pondeljek na Šmarni dan izvanredno veliko romarjev — okrog 5000. Oba dneva, 14. in 15., je bilo obhajanih v temošnji cerkvi 3200 ljudi.

Novi vrhni ravnatelj Salezijancev. — V pondeljek je bil v San Salice blizu grobov Don Bosca in Rua otvorjen generalni svet Salezijancev, da voli novega ravnatelja in razpravlja o raznih stvareh notranje naravi. Navzočih je bilo iz vseh delov sveta 74 delegatov. V torek zjutraj se je vršila zopet plenarna seja, na kateri se je vršila volitev vrhnega ravnatelja. — Izvoljen je bil z 42 glasovi duhovnik profesor Pavel Albera.

Deželni odbor kranjski je dovolil Janezu Kunčiču iz Bleda-Mlino napejljavo električne naprave na deželni cesti od Lesec do Boh. Bele. S tem je vprašanje električne razsvetljave Bleda zelo ugodno rešeno in nadejati se je, da dobi Bled že prihodnje leto elektrarno.

Nadomestna državnozborna volitev na Kranjskem. — Kakor znano, je odložil kranjski deželni glavar Šuklje svoj državnozborni mandat. Nadomestne volitve so razpisane na dan 18. oktobra, morebitne ožje volitve na 25. oktobra. S. L. S. kandidira za ta mandat deželnege odbornika kranjskega prof. Jarca.

Kontrolni zbori odpadejo. — Vojno ministerstvo in ministerstvo deželne brambe je odredilo, da se letošnji kontrolni zbori ne bodo vršili.

Izpred sodišča. — V soboto se je vršila pred tukajšnjim okrožnem sodišču kazenska razprava proti veletržcu iz Kormina Alojziju Stua in tovarišem zaradi goljufije. Alojzij Stua in njegova soproga Antonietta sta obsojena vsak na tri mesece strogega zapor; Ivan Sgulin na 10 dni zapor; Anton Drius na tri tedne zapor in Lucija Liva na 10 dni zapor.

Pri deželni umobolnici goriški, ki se v najkrajšem času otvori, se odda več mest moških in ženskih strežnikov. Prosilci morajo vložiti pravilno opremljene prošnje pri deželnem odboru tekom meseca avgusta. Izmed prosilcev se izberejo tisti, ki so telesno in npravstveno najbolj zmožni za posebno službo. Razmere službe, ki je organizirana z modernimi kriteriji, zahtevajo, da je med strežniki primerno število razumnih kmetovalcev za nadziranje bolnikov pri delu na kmetijski koloniji, in primerno število zmožnih rokodelcev (čevljarjev, mizarjev, kovačev, krojačev itd.) za nadziranje bolnikov v oddelku za obrtna dela. Podrobna pojasnila v tem pogledu se dajejo ob uradnih urah pri deželnih uradih.

Novi rekruti nastopijo letos — glasom odredbe vojnega ministerstva—vojaško službo dne 7. oktobra; enoletni dobrovoljci, rekruti vojne mornarice in žrebčarskega oddelka pa 1. oktobra. Nadomestni rezervisti bodo poklicani 3. oktobra; ako ne bo dovolj prostora v vojašnicah, bo pa del nadomestnih rezervistov sklican še le na spomlad.

Kongres slovanskih gasilcev v Ljubljani. — Mesto je bilo v nedeljo v zastavah. Dopoldne je bila v Zvezdi sv. maša, kateri so prisostvovali v velikem številu došli gasilci iz Kranjske in drugih dežel. Po maši so korakali k deželni hiši, kjer so se poklonili deželnemu odboru, od tamkaj so korakali pred mestno hišo, kjer so se poklonili mestnemu zastopu.

Na hrvatske in češke nagovore je odgovoril župan Hribar v hrvatskem in češkem jeziku. Množica je zapela „Hej Slovani!“ Veliko navdušenje je vladalo po vsem mestu. Popoldne je bila velika javna gasilska vaja na trgu sv. Jakoba, zvečer pa na vrtu hotela Tivoli velika veselica.

Novo bankovce po 100 kron bode z dne 22. t. m. izdala avstro-ogrška banka. Ti bankovci bodo nosili datum 2. januarja 1910. Stari bankovci bodo v veljavi do 31. avgusta 1912. Po tem času pa do 31. avgusta 1918 se bodo zamogli stari bankovci po 100 kron samo še izmenjevati pri avstr.-ogrski banki ali njihovih filijalkah. Po 31. avgust. 1918 se stari 100kronski bankovci ne bodo več izmenjevali.

Pokojnina finančnih paznikov. — Finančnim paznikom, ki so stopili v pokoj še pred 1. oktobrom 1899 se zvišajo njihove pokojnine tako, da bodo znašale toliko, kakor pokojnine poznejših umirovljencev.

Nesreča na lovu. — Pri lovu na jerebice je neki Bressan v bližini Marjana ustrelil kmeta Vidoliča v levo koleno, tako da se je moral podati v tržaško bolnišnico.

Kolera v Avstriji. — „Hlas“ poroča, da je v Hrušanu umrl nek delavec sodavičarske tovarne z znaki kolere. Med delavci je več ruskih beguncev. O uspehih policijske zdravstvene preiskave še ni ničesar znanega.

Vabilo na občni zbor „Slovenske dijaške zveze“, ki se bo vršil dne 23. avgusta 1910 v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem po naslednjem sporedu: Ob pol 10. uri sv. maša v župni cerkvi; nato občni zbor z dnevnim redom: a) Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbor; b) poročilo odbrovo; c) poročilo revizorjev; d) volitev novega odbora; e) služajnosti. Po obedu zborujejo združeni organizacijski odseki S. D. Z. Ob 3. uri javno zborovanje narodno-obrambnih odsekov S. D. Z. z referati in diskusijo o manjšinskem delu pri drugih narodih in pri nas. Ob 7. uri zvečer prijateljski sestanek.

Mesne novice.

m Vendar enkrat. — Pri tukajšnji policiji se sedaj strogo gleda na to, da imajo kolesarji, motociklisti in avtomobilisti na svojih kolesih predpisane luči po noči. Policija je že mnogo teh ljudi naznanila in upati je, da se ji posreči, da bode v tem pogledu enkrat red. —

m Omedlela je minulo nedeljo na plesu „Pri mostu“ neka šivilja. Plesala je, nakrat pa se je zgrudila pred plesalca na tla. Le s težavo so jo pripravili k zavesti in odpeljali domov.

m Laška zasebna gimnazija v Gorici se baje ne otvori s prihodnjim šolskim letom, kakor se je prvotno pričakovalo, ker je še premalo denarja nabranega v ta namen. Kakor se zdi vlada pa noče zagotoviti, da se vže letos podržavi ta gimnazija. Zato ni gotovo, da se ta gimnazija otvori letos.

Iz goriške okolice.

g V Podgori bo v nedeljo 21. avgusta veselica „Slovenske Straže“ ob 4. uri pop. v župnišču. Vspored zanimiv.

g Vspored slavnosti v Dornbergu 21. t. m. je sledeče: Predpoludne: 1. Ob 9. uri sprejem gostov, ki pridejo z vip. vlakom iz Gorice. 2. S postaje odkorakajo „Orli“ z naraščajem k slovesni sv. maši, ki bo ob 9. in pol uri. 3. Ob 11¼ skupno kosilo v novi dvorani „Central“. — Popoludne: 1. Sprejem gostov, ki pridejo ob 12½ z ajdovskim vlakom. 2. Ob 1 uri skušna telovadna poskušnja. 3. Ob 2½ blagoslov. 4. Ob 4. uri javna telo-

vadba: a) rajalni pohod, b) proste vaje, c) vaje na orodju, d) skupine, e) moreška (sabljanje), e) rajalni odhod. 5. Veselica: Govor, deklamacija, petje moških in mešanih zborov, šaljiva pošta, prosta zabava, streljanje. Sodeluje vojaška godba iz Gorice. Vstopnina: I. razred 2 K, II. razred 1 K, III. razred 50 vin.

g **Vabilo** k rednemu občnemu zboru „Hranilnice in posojilnice registrirane zadruge z neomejeno zavezo“ v Solkanu, ki se bode vršil v nedeljo dne 4. septembra 1910 koj po blagoslovu v združnih prostorih, sè sledečim dnevnim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo računskega pregledovalca. 3. Potrjenje računskega sklepa za leto 1909. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev računskega pregledovalca, in njega namestnika. 6. Slučajnosti.

g **Iz Mirna.** — V Mirnu imamo mnogo liberalnih društev. Da bi pa katero cvetelo, o tem še govoriti ne smemo. Vse, kar so mirenski liberalci počeli z raznimi društvi se jim je izjalovilo. Svoj čas so ustanovili društvo „Miren“, ki je po kratkem životarenju mirno zaspalo, ker se je naveličalo vedno le dajati, nič pa prijemat. Potem so ustanovili magnati društvo „lpava“, ki ne more ne živeti, ne umreti. Mučno življenje mu je odsojeno. Ne vemo, kaj bo. Zdravijo in flikajo je vsako toliko časa mladi magnatiči s plesi. Ako hočejo kaj prirediti so si ti „prijatelji“ revežev koj v laseh. Vsi hočejo komandirati, noben pa delati, in kadivnica mora opravljati svoj posel za žive in mrtve napram vsem. Sicer je vse po tleh. Pa tudi „Sokola“ so ustanovili in sicer kar dva. Kaj je s tem „Sokolom“, kako napreduje, kako telovadijo, o tem molči mirenska kronika, ker nima kaj povedati. Velikansko krokarijo bi lahko zabilježili. Da se nahaja tudi neko liberalno kolesarsko društvo, to je tudi znano. To društvo pa bolj pleše kot kolesari. No, saj je ples tudi šport, kaj ne? Pa tudi podružnico sv. Cirila in Metoda so ustanovili, o delovanju: ktere ne vemo še nič, čeravno se razteza delokrog po vsej mirenski okolici in čeravno so samo rodoljubne gospe in gospodične v odboru z rodoljubnim gospodom Lojzetom Urbančičem na čelu. Vse rodoljubno in narodno je bilo takrat, ko so v svet razbobnali „velepomemben“ „korak“, ustanovitev te podružnice. Rodoljubnagospica sem, rodoljubnagospa tja. Najbolj vspevalo bi v Mirnu „rodoljubno liberalno korito“, iz katerega bi vsi žrli. Kdo pa naj bi je polnil? Menda ne — „Rafo“? Joj „rodoljubne“ gospe in gospodične, gospodje in gospodiči, znate malo šivati in flikati. Dreta ni za nič! V gorenjem koncu bolj drži — šilih!

Iz kanalskega okraja.

kl **Smrtna kosa.** — Pretekli teden je umrl v Plaveh blizu Kanala g. Andrej Gabrijelčič. Pokojnik je bil brat ranjkega preč. g. prelata, ravnatelja goriškega semenišča, in višjesodnega svetnika na Dunaju, g. Mihe Gabrijelčiča. Umrl je na isti bolezn kakor pokojni prelat.

kl **Od Kosov.** (Zahvala in prošnja). Zopet se oglašamo tukaj od državne meje ter se zahvaljujemo sl. deželnemu odboru, ki je poslal k nam inženirje merit cesto od Kosov na

Kambreško. Srčna zahvala zasti p. n. gg. dr. Gregorčiču in Berbuču, ki sta od nekdanj velika zaščitnika nas zapuščenih. Zahvaljujemo se tudi g. inženirju Ličarju, kateri je z veliko potrpežljivostjo delal tu med nami. Sedaj imamo le še to željo in prošnjo, da bi se cesta začela čimprej graditi. To bi nas močno potolažilo letos, ko imamo na polju le žalost. Žito je bilo poleglo, krompir nam je pognil, sirk ne more nikamor naprej, grozdja ni jagode, sadja ne pilka, tako da res ne vemo, ali se bomo mogli doma preživeti, ali bomo morali za našimi mladeniči v Ameriko. Ko bi se vsaj cesta začela delati, da bi pri delu zaslužili kako krono in bi potem mogli živež pripeljati, ki ga bomo morali kupovati. Zato pa prosimo vse, ki imate moč, priskočite nam hitro na pomoč.

kl **Lokovec.** — Dne 7. avgusta se je vršil občni zbor našega „Kat. slov. izobr. društva“. Poročalo se je natančno. Pregled smo dobili o društvenega delovanju. Odbor je sledeči: Leopold Leban, predsednik; Josip Podgornik, njega namestnik; Alojzij Šuligoj, tajnik; Franc Mamec, tajnika namestnik; Janko Mokrin, blagajnik; Peter Šuligoj, blagajnika namestnik; Franc Bremec, odbornika; Ivan Šuligoj in Jakob Vončina rač. pregl. Dal Bog, da bi društvo tudi v bodoče delovalo v izobrazbo članov! To se bo izpolnilo, ako bo odbor in člani v prijaznem razmerju. Zato kličemo vsem: Oklepajte se društva, ne strašite se ne truda ne nobene sile! Vedno naj vam bo pred očmi blagor in splošna izobrazba članov! Kvišku in naprej!

kl **Kanalsko.** — Češpelj je letos mnogo na Kanalskem. Nekatera drevesa se šibijo vsled obilnega sadu. Trgovina je še precej živahna. Mnogo češpelj se vozi v Gorico z vozovi in z železnico. Pa tudi ženske z jerbasi so vsaki dan v Gorici. — Letina je na Kanalskem splošno srednje dobra. Sena je bilo mnogo. Enako otave. Le živine je malo.

Iz tolminskega okraja.

t **Izpod Krna.** V dno srca ste se mi usmilili, g. urednik, ko sem čital Vaš podlistek o dobi kislih kumaric. Z druge strani pa Vam jo iz srca privoščim, ker ste po zimi ko so Vas premnogi zalagali z dopisi, iste za mnogo krajšali, ali pa kar v koš vrgli. Ker sva pa dobra prijatelja in da Vam ne bode treba, kakor liberalci delajo, glodati starih kosti, Vam nekaj sporočim. Škarje pa le pri miru pustite. Torej začnem: Tudi letos so imeli vojaki pri nas strelne vaje. Dve strojni puški so imeli seboj in čez 50 konj je nosilo vse potrebščine za njimi. — Sena nam letos ne primanjkuje, samo živine ni dosti, da bi uporabili vse seno. Tudi toča se je prijavila, ali brez da bi dosti škodovala. — Nekaj redkega je pa ena hruška, ki je bila začetkom tega meseca v polnem cvetu. — Pri nas se govori, da sokoli zato čukajo, ker so si oparili kljun v vroči župi, ki so jo letos tolikokrat kuhali. Eden z oparjenim kljunom se je pa tako spozabil, da je rekel, da je Marijina družba prokleta. —

Kar se pa tiče krnske ceste smo mi za 50 let nazaj od drugih vasi, tako da je tudi pri nas doba kislih kumaric.

Iz sežanskega okraja.

s **Mutec, ki pa ume dobro govoriti.** Jožef Vrabc, 20 tet star iz Dutovelj pri Sežani doma, dninar brez stalnega bivališča, je bil dne 26. junija t. l. izpuščen iz kaznilnice v Kopru, kjer je predsedel svojo kazen sedemmesečne ječe. Že štiri dni potem ga je na Vrhniku srečal orožnik in ga ustavil. Zahteval je, naj mu pokaže delavsko knjižico. A Vrabc se je delal mutastega. Ker ni hotel dati delavske knjižice za vpogled, mu jo je orožnik s silo vzel in ko je poizkušal Vrabc pobegniti,

smatral ga je za vlačugarja, nakar mu z roko namigne, naj gre z njim. Obdolženec, ki je dobro vedel, zakaj se gre, se je temu s silo uprl, brcal je v orožnika ter ga udaril za uho; mahal z rokama okrog sebe, grizel in suval s koleno. Šele s pomočjo drugih ljudi ga je bilo možno ukrotiti ter ga odvesti v zapor. Za kazen mu je sodišče priznalo pol leta težke ječe.

Rojaki! Spominjate se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“.

Tužnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je prečastiti gospod

Anton Pahor,

vikar v pokoju

danes 17. avgusta 1910 po dolgi in mučni bolezn večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče v 65. letu svoje starosti v Gospodu zaspal.

Pogreb zemeljskih ostankov pokojnika bo v petek, 19. avgusta ob 8. uri zjutraj iz hiše čč. sester rdečega križa na Franc Jožefovem tekališču v Gorici. Truplo se prepelje v stolno cerkev, kjer se blagoslovi, potem pa na kronberško pokopališče k sv. Trojici, kjer se bo za pokojnika brala sv. maša.

Gorica, 17. avgusta 1910.

Žalujoči ostali.

ZAHVALA.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, kateri so spremili našega ljubega očeta

Andreja Gabrijelčiča

k zadnjemu počitku. Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, učiteljstvu, orožništvu, železniškemu osebju, blagim prileškim pevcem za nagrobnico in vsem drugim, ki so skušali utešiti našo bridko bol.

Bog povrni vsem!

Plavec, 16. avgusta 1910.

Žalujoča družina
Gabrijelčič-eva.

V manufakturni trgovini TEOĐ. HRIBAR prej „Krojaška zadruga“

se vdobi najboljše platno in bombaževino za perilo.

Drobnice.

Najvišja starost raznih živalj. Morski kit ali som doživi lahko tistih 300 let, labud 300 let, orel 100 let, lev 100 let, konj 30 let, krava 20 let, medved 20 let, pes 20 let, mačka 15 let, ovca 15 let, ovca 10 let, večerica 8 let, kokoši pa sploh dolgo ne živijo, ker jih ljudstvo še pred letom ubije, ker jih rado povžije, če so pri rokah.

40 mornarjev dezertiralo. — Te dni se je vrnila iz Argentinijske vojne ladja „Karl VI.“ Od te ladje je v Argentinijski dezertiralo 40 mornarjev.

Dezertirji so večinoma Madžari, ki so se pustili premotiti od svojih taborstvarjev, ki so jim obljubili, da se jim bode tam dobro godilo.

Smrt vsled čebelnega pika. Ekonomu Josipu Franku v Hartu na Bavarskem je na polju zlezla čebela za čevelj in ga pičila v nogo. Ker je noga zelo otekla, je poslal Frank po zdravnika, ki mu je dajal na oteklino mrzle kladke. Kljub zdravniški pomoči, se je zastrupila kri in Frank je moral umreti, zapustivši ženo in štiri neprebrbljene otroke.

Okolu sveta se je napotil znani pisec g. Jož. Lavtižar, župnik v Račah na Gorenjskem. Od doma se je napotil v London. Od tu jo krene v Novi York preko Sev. Amerike v San Francisco, — na Japonsko v Jokohamo - Hongkong - Singapar - Kolombo - Aden - Suez - in zopet domov. Pot bode trajala približno 3 mesece.

Na smrtni postelji priznal umor. V Belemgradu se je ustrelil bogati gospodar Beševič. V bolnici je umirajoč priznal, da se je ustrelil radi slabe vesti, ki je pred leti, ko je bil nočni stražnik, storil belgrajskega kavarnarja Saviča za opopal. Radi tega je bilo obsojenih nedolžnem več oseb, nekaj obsojenih pa je v ječi umrlo.

Ločitve zakona na Francoskem se razširajo, in sicer najbolj med devicami. V letih od 1898 do 1908 se je razločilo 20 zakonov, ki so jih razločili kakor dvojnji, daš prebivalstvo ni prav nič raslo; poskočilo je od 4641 na 9687 ljudi. Ločijo se čisto mladi ljudje, ki so v treh do šestih mesecih zakona in to večinoma iz čisto lahkomišelnih vzrokov. Francoski sociologi so radi tega v velikih skrbih in razmišljajo, kako bi se dale razmere izboljšati. Čudno, da sodni moralisti teh sadov svojih zakonov niso v naprej videli, čudno, da je sedaj tako strah čisto naravnih posledic — svobodne vesti!

Naseljevanje v Ameriki. — New Yorkski naselniški urad poroča, da je prišlo tekom zadnjih 11 mesecev en milijon 400 tisoč novih naseljencev v Združene države. Izmed teh je bilo 4235 Slovencev in 6000 Hrvatov. Največ je prišlo Italijanov, katerih štejejo skoro 200 tisoč. Tudi Poljaki so prišli v velikem številu.

Po sedmih letih. — V neki vasi v Nemški županiji so pred 7 leti ciganji vkradli pastirju Petru Dobriču semletnega sinčka. Orožniki so takoj prišli za cigani, ali nikjer jih niso mogli zaslediti in tako se je izgubila otroku saka sled. Roditelji so že mislili, da

so sinčka za vedno izgubili, ko je pred nekoliko dnevi prišel k njim deček star 13 do 14 let, v katerem so spoznali izgubljenega sinčka.

Dečko je pripovedoval, da ga je pred 7 leti neki močan cigan vjel, mu z robcem zamašil usta in ga tako spravil na voz. — Potem je s cigani beračil. Slabo se mu ni godilo, ker so ga cigani imeli radi. Nu, ko so prišli na južno Ogrsko blizu občine Lakmuša, so tam cigane zasačili na tatvini in tako je oblastnija zvedela tudi za dečka, da je bil ukraden. Policija je otroka vrnila roditeljem, a proti ciganom je uvedeno kazensko postopanje radi tatvine dečka.

Velika železniška nesreča na Francoskem. — V Sanjon-u je v nedeljo zvečer na kolodvoru zavozil vlak z izletniki v drug na istem tiru se nahajajoči prazen vlak. Pri tem je zgubilo 43 oseb življenje, 60 pa jih je bilo težko ranjenih.

Književnost.

Zlata knjiga slovenskim Orlom, za Orle in vso krščansko mladino spisal Franc Terseglav. Ljubljana 1910. Založil konsorcij „Mladosti“. Tiskala „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani. — Cena za broširano 1 K, za vezano 2 K.

10 kron na dan zasluži vsakdo na prav lahek način. Pošljite na dopisnici svoj naslov na firmo: **Jakob König,** Dunaj VII.3 - Poštni urad 63.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredl Rašela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nirsberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadlice in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni veneci mašne knjizice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter			
Jedilno olje	K 1.04	Marsiglia	K 1.20
strsko	1.12	Bombay	1.20
Gorfu	1.20	Baru	1.40
Pughe	1.21	Luca	1.60
loših vrst		najboljše	2
		Milo in luč.	

Priporočam čeh duhovščini in cerkvenim oskrbnikom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10. Telefon 176.

Zahvala.

Podpisana, kot posestnica zavarovalne police po svojem umrlem bratru Antonu Glešiču iz Oseka, bivši kurat v Štanjelu, si šteje za dolžnost izreči javno zahvalo zavarovalnici za življenje „JANUS“ v Dunaju, oziroma podružnici v Trstu za točno likvidacijo in izplačilo svote 4000 K z obrestmi vred. Ta zavarovalnica je vsega priporočila vredna ter jo priporočam vsakomur, kdor se misli ali želi zavarovati.

Oseka, dne 27. julija 1910.

Franciška Glešič.
sestra.

Štev. 2290

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil II. četrtletja, t. j. mesecev aprila, maja in junija 1909

začne v

poned., 12. septembra 1910,

ter se bo nadaljevala naslednje delavnice in sicer četrtke in ponedeljke, od 9. ure zjutraj do 1. popoldne.

Dne 14., 17., 21., 24. in 28. septembra bodo v dražbeni dvorani na ogled sl. občinstvu dragocena zastavila, ki se prodajo na naslednji dražbi, od 10. do 12. predpoludne in od 3. do 4. pop.

V Gorici, 2. avgusta 1910.

Od ravnateljstva zastavljalnice.

Le po knjigi,

ki jo je izdala Prva kranjska tovarna testenin v Il. Bistrici, samoreš pravilno pripravljati Pekatete. Zahtevaj jo, pošlje se ti sastonj!

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Antona Obidiča njegovo staroznano

čevljarsko delavnico

v Semeniški ulici št. 2.

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila in zagotavljam točno in dobro postrežbo ter zmerne cene.

Josip Černovic,

čevljarski mojster

Gorica, Semeniška ulica št. 2.

Mlado in cvetoče,
zdravo in veselo

nemore ostati nabeno dekletu in nabena gospodinja, katera se mora mučiti leta in leta v kuhinji in v gospodinjstvu pri pranju in umivanju s slabim milom. — Pri parabi

Schicht-ovega mila

se varuje roke in doseže hitro, brez truda in napora snežno belo perilo.

Loterijske številke.

12. avgusta

Trst 74 15 3 81 73

JAKOB ŠULIGOJ

urar c. kr. državne zeleznice

v GORICI, Gosposka ulica št. 25.

priporoča zlatino in srebrnino vseh vrst. Prstane, poročne rinke, verižice in vse druge zlate predmete.

Za birmance

priporoča raznovrstnih birmanskih daril po najnižjih cenah.

Blago prve vrste in z jamstvom!

Pristnost zlata in srebra zajamčena.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

20 do 50 kron na dan

lahko vsak zasluži, z razpečevanjem novega predmeta, ki se rabi v vsaki hiši. — Pošljite v pismu za pojasnilo znamko za 30 vin. in svoj naslov.

Josip Batič, Idrija (Kranjsko.)

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI
Gosposka ulica šte. 25

prporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!
Staroznana narodna tržnica:

Anton Iv. Pečenko
GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže pošeno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pylenjskim pivom „PRAZDROJ“ s sloveče češke „Meičanske pivovarne“, in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovcem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 l naprej franco goriška postaja. — CENE ZMERNE.

Lekarna
Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (Varstvena znamka) popije. Okrepé želodec, storé, da ingine v kratkema času omotica in šivotna lénost (mrtvost.) Te kapljice tudi storé, da človek raje jé.

Cena steklenica 60 vin.

Restavracija
„**TRI KRONE**“
GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten,
restavrater.

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenshi s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4¹/₂% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

a) na vknjižbo po 5¹/₄% (pet in en četrt od sto);
b) „menico oziroma poroštvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem
KONJEDIĆ & ZAJEC
GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nositelje (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrniško orodje, železo cinkasto, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Pozor! Eno krono nagrade!

Prosiva zahtevati listke!

35.000 stiskalnic za grozdje, sadje, obrtne namene itd.
20.000 mastilnih mlinov za sadje in grozdje, veliko število hidravličnih stiskalnic za obrt in poljedelstvo je izšlo Mayfarth ovih tovaren.

Leta 1909 je bilo narejenih:
2500 stiskalnic in 1200 mastilnih mlinov.

Neovrgljiv dokaz za odločnost kakovosti istih proizvodov.
Kar brez skrbi se obrnite do

Ph. Mayfarth - a & C.o
tovornice poljedel. strojev železnih in parnih samokovov.
Dunaj II. Taborstrasse 71.
Zahtevajte brezplačno dopošiljatev ilustrovanih cenikov.
Išče se dober zastopnik.

Za Birmance!

PETER COTIČ,
črevljarski izvedenec
v Gorici Raštelj št. 32.

Naznanja slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da ima v zalogi vsake vrste črevljev za odrasle in otroke. — Posebno se priporoča birmanskim botrom in starišem birmancev. Sprejema tudi naročila po meri po zahtevi odjemalcev. — — — — —

Postrežba točna
— in poštena. —

Peter Cotič,
čevljarski mojster, Gorica,
Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.
Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usnje.

Restavrant
„**Central**“
Tekališče Jos. Verdija št. 31.

Podpisani toplo priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno častiti duhovščini svojo dobro urejeno gostilno. Imam izborno pivo Puntigam, dobra domača vina: Kraški teran in brisko vino. Postrežba točna in kuhinja izvrstna. Gostilna ima tudi kegljišče in tri sobe za prenočišče.

Udani
Ivan Lipitsch, gostilničar.

Priporočajte med seboj
trgovino
J. Medved
Gorica
Corso Verdi 38.
Postrežba strogo
solidna.

odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ
Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Odlikovana pekarija
in sladničarna
K. Draščik
v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega pečiva, torte, kolače za birmance in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Za dijake, ki se bodo kmalu povrnili — v goriške zavode sem — **cene izdatno znižal,** istotako tudi vsem letnim izdelkom, kakor Panama, kambrik, batist, cefir, itd., ker se kmalu skonča sezija.

Moderno v novih barvah in proizvodih že prihaja zimsko blago.

FRANC RAVNIKAR, edini slov. trgovec z manufakturnim blagom
v RAŠTELJU šte. 16, GORICA.